

AVELSSTRATEGI FÖR AUSTRALIAN CATTLE DOG

SVENSKA AUSTRALIAN CATTLED OG KLUBBEN (SACK)
Rasklubb inom Svenska Brukshundklubben

Statistik baserad på SKK:s ras- och avelsdata t o m 2006
samt från Australien och USA och sammanställd av
RAS-kommittén 2008 Australian Cattle Dog

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	HISTORIK	3
1.1	HEMLANDETS RAS-HISTORIA	3
1.2	SVERIGES RAS-HISTORIA	5
2	NULÄGE	6
2.1	POPULATION	
2.1.1	Analys	6
2.1.2	Farfarskurva / barnbarnsregistrering efter hanar	6
2.1.3	Mormorskurva / barnbarnsregistrering efter tikar	7
2.2	EGENSKAPER OCH MENTALITET	
2.2.1	Beskrivning	7
2.2.2	MH diagram	8
2.3	FUNKTION	
2.3.1	Användningsområden	9
2.3.2	Provverksamhet	9
2.3.3	Antal Champion	9
2.3.4	Tävlingsstatistik åren 1994 – 2006	9
2.3.5	Vallning	10
2.4	EXTERIÖR	
2.4.1	Helhetsintryck	11
2.4.2	Detaljer	11
2.5	HÄLSA - OHÄLSA	
2.5.1	Höfter	12-13
2.5.2	Armbågar	13
2.5.3	Ögon	14
2.5.4	Hörsel	15
2.6	KRAV FÖR VALPHÄNVISNING	15
3	MÅLSÄTTNING	16
3.1	POPULATION	16
3.2	MENTALITET OCH EGENSKAPER	16
3.3	FUNKTION	16
3.4	EXTERIÖR	16
3.5	HÄLSA – OHÄLSA	16
3.6	MÅLSÄTTNING INOM 5 ÅR	16
3.7	MÅLSÄTTNING PÅ LÅNG SIKT	17
4	SLUTKOMMENTAR	17

1 HISTORIK

Australian Cattle Dog

Ursprung och historia

Under den tidigaste perioden av Australiens kolonisation fanns bara små farmar i närheten av Sydney, och den boskap man då hade var lugn och lätthanterlig, och man klarade lätt av den med hjälp av importerade engelska vallhundar.

Men senare spreds farmerna ut över den vidsträckta kontinenten, de stora boskapsstationerna kunde omfatta tiotusentals till hundratusentals tunnland, och avstånden till städerna, där boskapen skulle levereras var enorma. Givetvis kunde man inte hålla ständig uppsikt över de tjurar, kor och kalvar, som strövade över dessa vidsträckta, oinhägnade betesmarker; djuren kanske inte såg människor mer än en eller två gånger om året, och de blev naturligtvis förvildade och svårhanterliga. Dessutom var tillgången på mänsklig arbetskraft begränsad, och behovet av en effektiv fyrbent hjälpare var skriande. Men nöden är uppfinningarnas moder – eftersom det inte fanns någon hundras som kunde klara det hårda arbetet, fick man lov att skapa en ny.

Den första boskaps hund, som kom till Australien, var en stubbsvansad svart hund, the Black Bobtail, (Bobtail är ju, som väl alla vet, ett annat namn på den ras vi numera känner under namnet Old English Sheepdog). Den beskrevs av Robert Kaleski, de australiska vallhundarnas Grand Old Man, på följande sätt: *”Det var en stor, långhårig, kvadratisk hund med ett huvud som en kil, vit krage runt halsen och öron stora som sadelkåpor. Han rörde sig som en björn. Han var nog så trofast, lätthanterlig och vettig, men han tålde inte hettan och de långa avstånden; dessutom bet han som en krokodil och skällde som en lungsjuk”*

Den här rasen, som enligt vissa källor kallades för ”Smithfield” korsades med Dingon av en kreaturshandlare vid namn Timmins från New South Wales. Detta skall ha inträffat omkring 1830, och valparna som var röda och stubbsvansade kallades ”Timmins’Biters”. De vallade tyst men bet mycket kraftigt. Andra raser och korningar prövades, men ingen blev någon framgång.

År 1840 importerade Mr Thomas S Hall från Muswellbrook i Hunter Valley, New South Wales, ett par korthåriga Highland Collies från Skottland. Dessa så kallade Highland Collies beskrivs på följande sätt: blågrå färg, kraftig hals, dubbel päls, vit stjärna i pannan, medellång kraftigt behårad svans. – Den vita stjärnan är fortfarande mycket vanlig hos Cattle Dogs. – De visade sig vara ganska bra, men de skällde och gick emot huvudet på boskapen, egenskaper som inte är önskvärda hos en boskaps hund.

Hall hade verkligen anledning ställa stora krav på sina vallhundar, ty han och hans familj ägde jordegendomar i distrikten Liverpool Plains, New England och Gwyder, vilka på 1840-talet omfattade nära en halv million tunnland. Han korsade avkomman efter sina collies med Dingo (den australiska vildhunden), och eftersom collien var blågrå och dingon röd, blev valparna antingen blå- eller rödmelerade. Han fick fram en kraftfullare, hårdare hund i stånd att hantera den vilda boskapen, en hund som förmådde tillryggalägga hundratals engelska mil över svår terräng under extremt svåra klimatiska förhållanden och som hade Dingons sätt att smyga tyst på bakifrån och bita.

De här korsningarna mellan Mr Hall’s Highland Collies och Dingo, vare sig den första parningen verkligen var planerad eller resultatet av collietikens hemliga flirt med en ensam Dingo, är välkända bland alla boskapsuppfödare. De kan fortfarande sitta och tala om de små blå dingoliknande hundarna, som från mitten av 1800-talet blev kända vida omkring som den perfekta vakt- och vallhunden för boskapsfösarna, långt innan Sydneyuppfödarna hört talas om den, och som behållit sin ställning som boskaps hunden som aldrig kan överträffas. De var kända under namnet Hall’s Heelers, men kallades också Blue Heelers eller Queensland Heelers.

Under sitt sökande efter en boskaps hund, som kunde tåla de hårda förhållandena under nybyggartiden, prövade boskapsägarna naturligtvis många olika korsningar, men det var Hall’s Heelers som blev de mest eftertraktade vallhundarna på 1840-talet och senare. Allt eftersom kolonisationen spred sig inåt landet, så spred sig också de blå hundarnas rykte.

I mitten av 1870-talet tog Davis, ens slaktare från Sydney, ett par av dessa hundar med sig till familjens boskapsfällor i Sydney, där de väckte stor uppmärksamhet, och det blev stor efterfrågan på valparna. Senare fördes flera hundar av samma typ till Sydney. Deras härstamning var inte alltid helt känd, men en del av dem sågs ha haft vit bullterrier i stamtavlan. När dessa Blue Heelers använts så framgångsrikt i arbetet i nära 40 år, fick uppfödare från Sydney under senare hälften av 1870-talet tag i rasen, och några av dem påstod sig ha förbättrat den genom att korsa med flera andra raser.

Två bröder, Jack och Harry Bagust (Bagwood enligt vissa källor), använde speciellt utvalda dalmatiner för att ge avkomman instinkten att arbeta tillsammans med hästar, en egenskap som skall var typisk för denna ras. En sådan avelsåtgärd förefaller helt onödig då det gällde en ras som i över 30 års tid visat sig valla perfekt ihop med förare till häst! Dalmatinerblodet skulle också, påstods det, de hundarna större känsla av ansvar att vakta ägarens tillhörigheter! Vaktinstinkten fanns ju redan i hög grad hos de små blå hundarna och den var ett drag som uppskattades livligt av boskapsfösarna: ägaren kunde lämna sin häst, sin sadel eller några andra ägodelar och gå sin väg i den lugna förvissningen att hans hund skulle vakta dem, tyst och effektivt. Bröderna Bagust var emellertid ännu inte helt nöjda med hundarnas förmåga att ”tänka förnuftigt”, som man uttryckte saken, vilket

innebar många saker bl. a samarbetsvilja och dresserbarhet men också en förmåga att arbeta självständigt på ett för omständigheterna anpassat sätt. Alltså korsade man dem med black & tan-färgade Kelpies, vilket sägs vara ursprunget till färgteckningen på blå hundar, dvs tanteecknen och de svarta tecknen på huvudet. Emellertid förekommer ju också svarta tecken på kroppen, vilket skulle tyda på att färgerna nedärvts från collien.

Huruvida dessa korsningar haft något inflytande på rasens utveckling är inte klarlagt. De har i alla fall av många uppfödare ansetts mycket diskutabla. Man hade ju redan korsat två vallande raser, collie och dingo, möjligen hade man också tillfört bullterrierblod. Sedan införde bröderna Bagust helt främmande blod (dalmatiner) för att "förbättra" rasen. Som Mr Kaleski skrev i sina tidiga artiklar: "Så typiskt för stadsmänniskor", Kaleski fortsätter i senare artiklar att berätta att den mest framgångsrika blodslinjen, och den som han och andra avlade vidare på, var Hall's Heelers med ett stänk bullterrier i. Han berättar om en blå hund, kallad Bentley's Dog, som var underbar både till exteriör och som arbetshund. Fastän hans stamtavla aldrig skrevs ner, är det ställt utom allt tvivel att han var en av de äkta Hall-hundarna. Med utvalda tikar, parade med Bentley's Dog, startade Kaleski och några andra uppfödare sitt avelsarbete, och han säger att alla framstående hundar som senare kommit fram, härstammar från just den hanhunden. I R.A.S Annual of N.S.W. 1911 skriver Kaleski om rasen på följande sätt: "För ungefär 15 år sedan hade vi fått dem nära nog perfekta..., de flesta var välteknade blå eller rödspräckliga hundar, exakt lika en liten kompakt Dingo, överflödande av arbetslust och förnuftiga som en kristen människa."

Framlidne Mr Alan Forbes, som hela sitt liv forskade i rasens historia och som själv i många år var en framgångsrik uppfödare, skriver i sin föreläsning om "Tolkningen av standarden för Australian Cattle Dog" – avsedd för Kennelklubbens domarkurser - "Fastän det ännu finns någon oenighet om vilka raser som verkligen använts, är den allmänna uppfattningen att Cattle Dog-rasen uppstått huvudsakligen genom korsningar mellan Dingo och Blue Merle Collie, med en injektion av Bull Terrier-blod vid ett senare tillfälle".

År 1903 skriver Mr Kaleski: "Eftersom vi funnit att stammen börjar bli litet klenare i kroppsform och huvud, håller vi nu på och korsar med en Dingo som jag har, för att få tillbaka dessa egenskaper, och fastän vi kommer att få in mycket rött till att börja med, anser jag att den ökade styrkan och förbättrade kroppsformen kommer att mer än väl uppväga detta. Jag har haft en hel del erfarenhet av korsning med Dingo och funnit att det är all right om man är tillräckligt noggrann vid urvalet." En tidningsartikel i Ipswich Times berättar hur tre dingovalpar togs ur en nyfödd kull i Woolgoolgaberger och föddes upp i ett infödingsläger. Sedan sändes den mest vänskapliga av de tre till Mr Kaleski i Sydney och, skriver tidningen, där hjälpte han till att lägga grunden till vad som blivit världens mest effektiva boskapshund, the Blue Heeler. Det var också Robert Kaleski som skrev den första standarden för rasen. Den publicerades i the Agricultural Gazette of N.S.W. år 1903, och Kennelklubben i New South Wales antog sedan standarden och de andra staternas kennelklubbar följde exemplet.

Rasnamnet Blue Heeler ändrades sedan till Australian Heeler och till slut till Australian Cattle Dog, vilket nu är rasens officiella namn. Benämningen Blue Heeler eller Red Heeler används emellertid fortfarande, dels av folk på landsbygden som inte känner till att rasen fått ett nytt officiellt namn, dels i t ex Canada, dit många cattle dogs exporterades före namnändringen. Men det är hela tiden samma ras det är frågan om. Smeknamnet "Bluey" lever kvar ute i bygderna och bland rasentusiasterna världen över.

Australian Cattle Dog ser i dag ut ungefär som Hall's Heelers, de blå hundarna som blev en legend redan för sin samtid, och Kaleskis beskrivning av dem, "en liten kompakt Dingo", är fortfarande det ideal mot vilket uppfödarna strävar – åtminstone de som vill behålla rasen som arbetshund – en hund som med sin föga iögonfallande färg och sin oerhörda snabbhet rör sig som en förbiskymtande skugga undan blixtnabba sparkar och vassa horn.

Cattle Dogs har numera också blivit populära som utställningshundar, och antalet utställda "Blueys" är - tvärt emot vad man skulle kunna tro – större än antalet utställda Kelpies. En del av de hundar som deltar på utställningarna kommer fortfarande ofta direkt från boskapsfällorna – i arbetscondition och inte alltid välskötta i pälsen – men en allt större del utgörs numera av en tyngre, för ögat mer tilltalande typ, som inte är lika lämpad för hårt arbete.

Rasen har även blivit bekant och uppskattad långt utanför hemlandet. Både till Kanada och USA kom Cattle Dogs först som vallhundar för att hjälpa till med arbetet på de stora boskapsrancherna, men framför allt i USA blev man snart intresserad av dem också som utställnings- och sällskapshundar. Där finns också en entusiastisk rasklubb och man har tävlat med framgång framför allt i lydnadsprov, eftersom det amerikanska systemet till en början gjorde det svårt för en liten ras att tävla på utställningar utan certifikat rättigheter.

Den 1 maj 1980 blev emellertid rasen officiellt erkänd av Amerikanska Kennelklubben och placerades i gruppen Working Dogs och kunde tävla om certifikat och championat.

Under 1980-talet var antalet registrerade hundar i Australien ANKC på topp, men har under senare år drastiskt sjunkit. Se nedan:

GROUP 5 WORKING DOGS	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Australian Cattle Dog	4008	4194	4278	3700	3482	2870	2453	2189	1851	1983

GROUP 5 WORKING DOGS	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Australian Cattle Dog	1683	1547	1759	1364	1318	1353	1146	1115	1196	1012	1157

Australian Cattle Dogs historia i Sverige

Den som introducerade Australian Cattle Dog i Sverige var Birgitta Östergren, Stormkappans kennel. Hon importerade tre hundar. En hanhundsvalp som anlände vid jultid 1973 Wooleston Blue Jumbuc (först att klara tjänstehundsprov i bevakning), en dräktig tik 1974 AUCH Wooleston Blue Julie och 1976 ännu en hanhundsvalp, Wooleston Jungle Jon (rasens första korade samt vall-meriterade hund). Den senare placerades vid 10 månaders ålder hos kennel Monstigen. Dessa tre kom alla från en av Australiens då ledande uppfödare, Mrs Berenice Walters, kennel Wooleston. Hon tillhörde den kategori av uppfödare som ansåg det vara oerhört viktigt att bevara bruksegenskaperna och specialiserade sig på uppfödning av en vallhund med god exteriör, en arbetshund som också kunde delta på utställning. Hennes ursprungliga avelsmaterial var små blå arbetshundar, Hall's Heelers, och parade med utställningshundar producerade de några av de vinstrikaste hundarna genom tiderna, bl.a. Aust Ch Wooleston Blue Jilaroo som tre gånger blev Best Australian Working Dog på Sydney Royal Show och vann Best in Show fem år i följd. En stor del av förfäderna till våra första svenska hundar är således "workers", arbetande vallhundar.

Från de två första importerna kom endast en avkomma, tiken korad Stormkappans Blue Jessica, att gå vidare i avel. Hon parades med den tredje importen, Wooleston Jungle Jon, och resultatet blev kennel Bluey's första ACD-kull. Den mest framgångsrika ur den kombinationen var Bluey's Josephine född 1978 och kennel Ligras första cattle dog. Hon blev internationell och nordisk utställningschampion, svensk lydnadschampion, korad och var också uppflyttad till hkl rapport och hkl spår. Hon födde dessutom 4 kullar med totalt 22 valpar.

Under 1981 kom ytterligare tre ACD till Sverige. En tik, från kennel Landmaster, Mrs C Redhead, i South Australia, importerad av kennel Monstigen. Ett syskonpar, hane och tik, från kennel Swordstone, Mr M Dudding i England, importerade av kennel Ligras och 1983 importerades ännu en hanhund av kennel Ligras från kennel Landmaster, den första röda cattle dogen i Sverige.

Senare har från 1987 – 2006 ytterligare 37 importer kommit till vårt land från Australien, Tyskland, Luxemburg, Belgien, England, Danmark och Norge.

Sverige var ett av de första länderna i Europa att importera Australian Cattle Dog, och redan 1983 exporterades två hundar till Danmark och en till Norge. Senare har hundar också exporterats till Finland, Tyskland och Holland. Totalt har ca 50 hundar exporterats från Sverige åren 1983 - 2006. Hur många av dessa som använts i avel är inte känt. Det finns även några svenskfödda hundar som med sina ägare flyttat utomlands (ex USA & NZ). Under 1980-talet fanns även intresse av att visa rasens vallegenskaper och ett flertal hundar deltog i vallningsprov och kurser. Rasen har haft olika användningsområden i Sverige. Förutom i de olika bruksgrenarna, spår, sök, rapport och skydds har ACD även tävlat i agility och lydnadsklass. Det har även utbildats hundar inom försvaret som bevaknings- och räddningshundar. På utställningar har rasen haft ett gott deltagande.

Det finns ett tiotal kennlar registrerade som har haft uppfödning av ACD under de senaste 10 åren. Rasen har aldrig varit numerärt stor i Sverige, i genomsnitt drygt 20 hundar registrerade per år.

En gemensam rasklubb för Australian Kelpie och Australian Cattle Dog bildades 1976 med Birgitta Östergren som ordförande, Avelsavdelningen för Australiska Vallhundar (AfAV) underställd Svenska Brukshundklubben, som är rasernas specialklubb. September 2006 har en separat klubb bildats för ACD. Klubbens officiella namn är Svenska Australian Cattle Dog Klubben (SACK), som första ordförande valdes Ulla Hemmings.

Antal registrerade ACD (importer inom parentes)

1974	1975	1976	1977	1978	1979	s:a 74-79				
3 (2)	4	2 (1)	0	3	0	12 (3)				
1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	s:a 80-89
0	8 (3)	18	7 (1)	32	24	24	31 (3)	27 (4)	45 (1)	216 (12)
1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	s:a 90-99
29 (1)	45 (3)	31 (2)	20 (1)	39 (1)	25	32 (1)	20	27 (2)	26 (1)	294 (12)
2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	s:a 00-06
22 (1)	17 (1)	21 (2)	15 (3)	27 (7)	29 (1)	42 (2)				173 (17)
Totalt antal registrerade i Sverige 1974 - 2006:						695 st	(44 imp.)			

2 NULÄGE

2.1 POPULATION

2.1.1 Analys

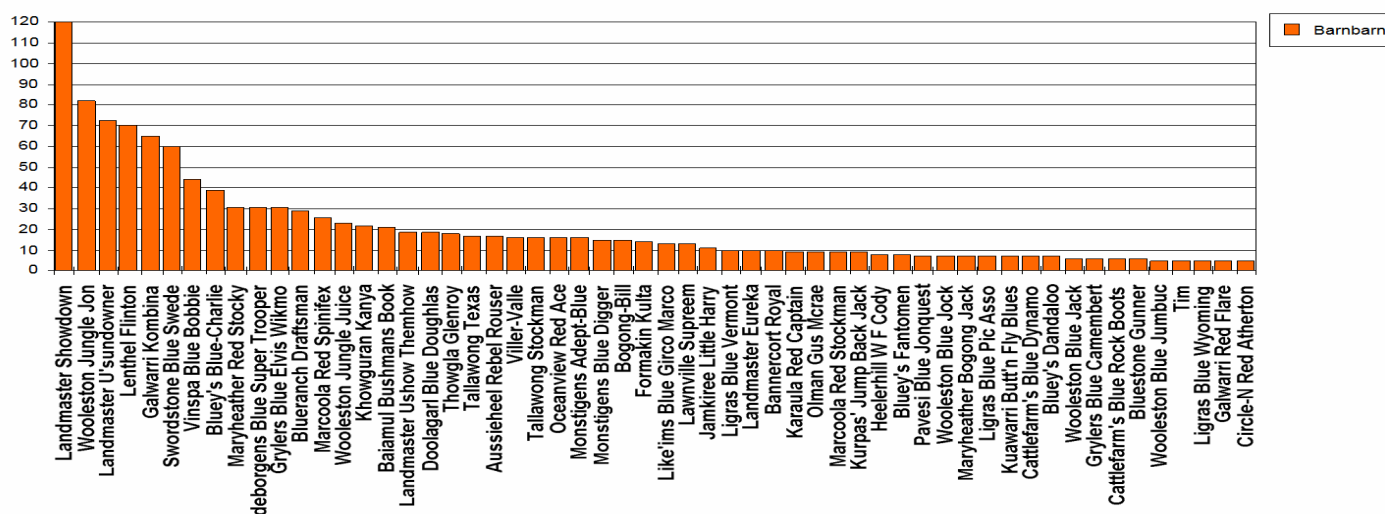
Inavelsgraden är beräknad på stamtavlor med 5 led. När importer används blir inavelsgraden missvisande eftersom SKK endast registrerar stamtavlor med 3 led för importer. Det påverkar även inavelsgraden då avkommor efter importer används eftersom deras stamtavla endast visar 4 generationer. Därför är det viktigt att se inavelsgraden som en **ökning** av den befintliga och inte som den faktiska.

Registrerad år	Antal kullar	Antal valpar	Medeltal antal valpar/kull	Genomsnitt inavelsgrad	Stamtavle-djup
1997	3	12	4	5,99	4,74
1998	6	25	4,17	0,78	4,53
1999	5	21	4,2	6,64	5,68
2000	5	21	4,2	0	4,63
2001	4	16	4	5,44	4,81
2002	6	19	3,17	4,31	4,69
2003	3	12	4	3,52	4,86
2004	5	20	4	2,08	4,19
2005	5	28	5,6	0,06	4,26
2006	8	40	5,0	0,7	4,27

2.1.2 Farfarskurva /barnbarnsregistrering efter hanar med minst 5 barnbarn

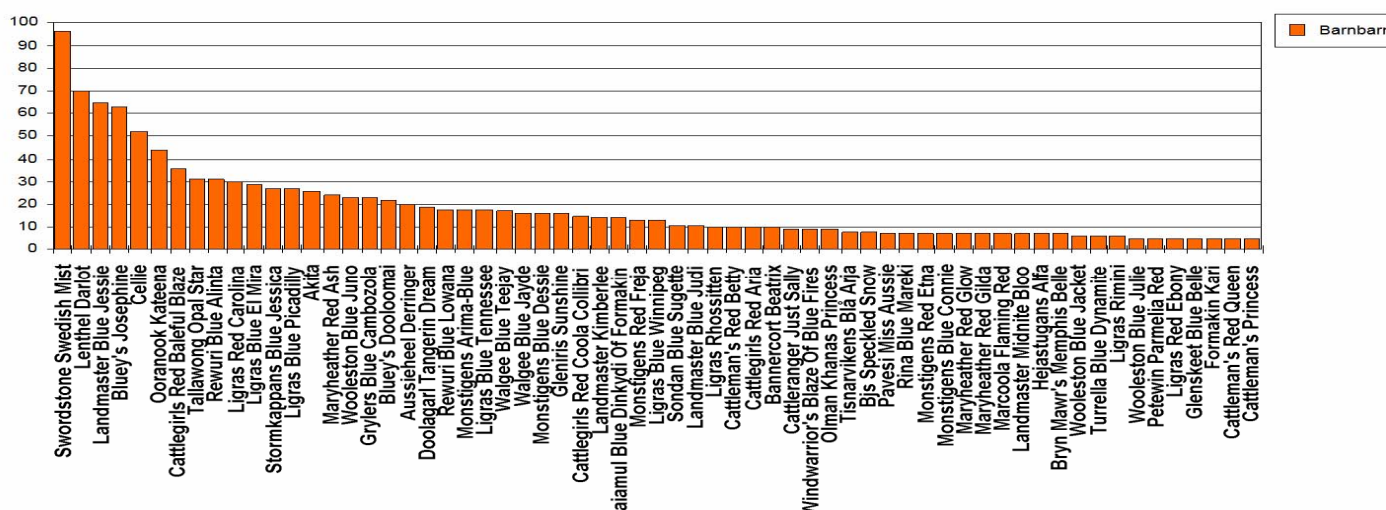
Förklaring:

Barnbarnskurvorna redovisar antalet barnbarn för varje hanhund eller tik. Då varje hund har fyra far- och morföräldrar kan det totala antalet barnbarn som redovisas komma att maximalt bli fyra gånger antalet faktiskt registrerade hundar. För varje enskild hanhund eller tik visar dock staplarna det korrekta antalet barnbarn för just den hanhunden eller tiken.

2.1.3 Mormorskurva / barnbarnsregistrering efter tikar med minst 5 barnbarn

Förklaring: se farfarskurva

2.2 EGENSKAPER OCH MENTALITET

2.2.1 Beskrivning

Som namnet antyder är den australiska boskaps hundens huvuduppgift att hålla boskap under kontroll och förflytta den både inom vidsträckt oinhägnad och begränsad inhägnad område. Beskrivning enligt standarden: *"Den är ytterligt intelligent, vaksam, modig och pålitlig med en obetingad hengivenhet åt plikten, vilket gör den till en idealisk hund. Dess lojalitet och skyddsinstinkt gör den till en självutnämnd väktare åt boskapsägaren, hans hjord och hans egendom. Samtidigt som den av naturen är misstänksam mot främlingar måste den kunna tolerera att man tar i den, t.ex. i utställningsringen. Varje drag i temperament och byggnad, som är främmande för en arbetande hund, måste betraktas som ett allvarligt fel."*

Den unga valpen är utåtriktad och stormande entusiastisk inför alla nya bekantskaper, men en vuxen cattle dog har en mycket stark känsla av sin egen värdighet och man får aldrig tränga sig på den – den vill bli behandlad som en ansvarig jämlike. Men accepterar man dess egenart får man en överträffad partner, som även kan läras tolerera att främmande människor tar på den.

En cattle dog är inte var mans hund och har i allmänhet inget större intresse av att söka kontakt med andra än den egna familjen och bekantskapskretsen. Den har utpräglad vaktinstinkt som gör att den betraktar främlingar med misstänksamhet. Man kan begära av en cattle dog att den finner sig i att en obekant person känner på den om husse/matte är med och tillåter detta. En oberörd cattle dog visar varken rädsla eller aggressivitet utan snarare ointresse för en obekant person.

En cattle dog är oerhört signalkänslig och har mycket skarpa sinnen och blixtsnabba reaktioner, så snabba att människan knappt hinner uppfatta händelseförloppet.

Den högt uppdrivna reaktionsförmågan är en förutsättning för att den skall kunna klara av sitt jobb att valla nötkreatur utan att råka illa ut. En cattle dog har ett otroligt gott minne, vilket är en tillgång i dressyrarbetet men ställer också stora krav på föraren. Sviker man hundens förtroende genom en överilad handling kan det vara mycket svårt att vinna tillbaka förtroendet. Den ställer – i vårt välfärdssamhälle – stora krav på sin ägare, men för rätt person är det en härlig hund.

2.2.2 MH diagram

Nedanstående spindeldiagram beskriver samtliga testade hundar sedan starten 1997 t o m 2007-05.

Beskrivningsprotokoll MH Jämförd mot Idealprofil

Ras : Australian Cattle Dog

Provålder : 551,3

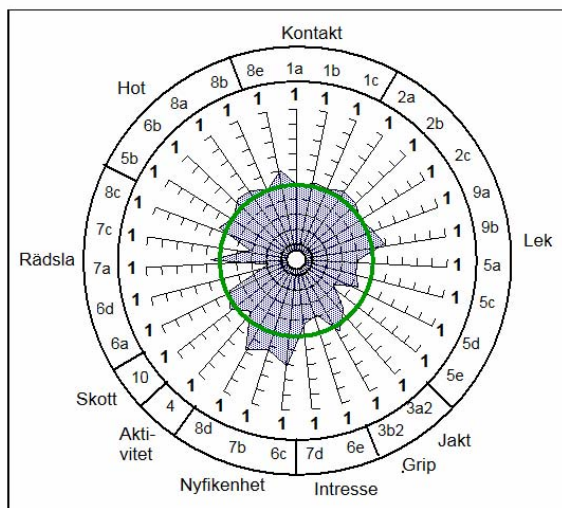
Genomförda : 123

Avbryter MH:

Beskrivare: 0 Oacceptabelt beteende: 0

Ägare: 0 Avstår skott: 1

Ofullst.: 0 Avsteg från avreaktion: 0

Varje streck på diagramaxlarna motsvarar 0,2 i avvikelse från Rasmedelvärdet, som representeras av den inre ringen. Centrum i diagrammet har således värdet -1 och axlarnas yttre ändrar har värdet +1 från Rasmedelvärdet. Se också INFO !

- 1a Kontakt, hälsning
- 1b Kontakt, samarbete
- 1c Kontakt, hantering
- 2a Lek 1, leklust
- 2b Lek 1, gripande
- 2c Lek 1, dragkamp
- 3a2 Jakt, förföljande
- 3b2 Jakt, gripande
- 4 Aktivitet
- 5a Avstånd lek, intresse
- 5b Avstånd lek, hot/aggr.
- 5c Avstånd lek, nyfikenhet
- 5d Avstånd lek, leklust
- 5e Avstånd lek, samarbete
- 6a Övrraskn., rädsla
- 6b Övrraskn., hot/aggr
- 6c Övrraskn., nyfikenhet
- 6d Övrraskn., kvarst rädsla
- 6e Övrraskn., kvarst intresse
- 7a Ljudkänslig, rädsla
- 7b Ljudkänslig, nyfikenhet
- 7c Ljudkänslig, kvarst rädsla
- 7d Ljudkänslig, kvarst intresse
- 8a Spöken, hot/aggr
- 8b Spöken, kontroll
- 8c Spöken, rädsla
- 8d Spöken, nyfikenhet
- 8e Spöken, kontakt
- 9a Lek 2, leklust
- 9b Lek 2, gripande
- 10 Skott

1a. Tar kontakt själv eller besvarar kontaktförsök = 3,7/3,8	1b. Följer med men är inte engagerad i testledaren. = 3,4/3,4	1c. Accepterar hantering. = 3,3/3,3	2a. Startar snabbt, leker aktivt. =3,8/3,7	2b. Griper tveksamt eller med framtänderna. = 3,4/3,4
2c. Griper, drar emot, men släpper och tar om alternativt tuggar. =3,2/3,2	3a2. Startar eller springer långsamt. Kan öka farten. Fullföljer. =2,8/2,9	3b2. Griper tveksamt eller med tidsfördröjning. = 2,5/2,4	4. Är uppmärksam och i huvudsak lugn. Enstaka aktivitetshöjningar. =3,2/3,2	5a. Intresserad, följer figuranten utan avbrott. = 2,7/2,9
5b. Visar enstaka (1-2) hotbeteenden under momentets första del. = 1,5/1,5	5c. Går fram till den dolda men talande figuranten. = 2,6/2,8	5d. Leker inte men visar intresse. =2,5/2,6	5e. Blir aktiv men avbryter. =1,9/2,3	6a. Gör undanmanöver utan att vända bort blicken. =3/3
6b. Visar enstaka hotbeteenden. =2/1,9	6c. Går fram till överallen när föraren står bredvid. = 3,3/2,8	6d. Liten bäge eller liten tempoväxling vid någon av passagerarna. =1,6/2,2	6e. Stannar upp. Luktar eller tittar på överallen vid ett tillfälle. =1,7/1,9	7a. Gör undanmanöver utan att vända bort blicken. =2,7/2,6
7b. Går fram till skramlet när föraren gått halva avståndet. =3,9/3,6	7c. Ingen tempoförändring eller undanmanöver. = 1,3/1,6	7d. Stannar upp. Luktar eller tittar på ljudkällan vid ett tillfälle. =1,6/1,7	8a. Visar enstaka hotbeteenden. =2,5/2,4	8b. Kontrollerar och/eller handlar mot båda spökarna. Kortare avbrott. =3,7/3,7
8c. Uppehåller sig i huvudsak framför eller bredvid föraren. Växlar mellan flyktstart och kontroll. =3/2,9	8d. Går fram till figuranten när föraren står bredvid. = 3/2,6	8e. Besvarar kontakten från figuranten. =3,4/3,2	9a. Startar långsamt, blir aktiv, leker. =3,5/3,4	9b. Griper tveksamt eller med framtänderna. = 3,3/3,1
10. Avtagande kontroller under lek / passivitet. Därefter oberörd. =1,7/1,6				

 Genetica

2.3 FUNKTION

2.3.1 Användningsområden

Den australiska boskapshunden har en enorm kapacitet och kan i stort sett utbildas inom de flesta användningsområden. Med sin ideala storlek, rejäla päls, funktionella byggnad och outtröttliga arbetslust, även i svår terräng, borde cattle dogen vara en idealisk brukshund med rätt samarbetspartner. De **vallhundar** som arbetar på gårdar med boskap kommer aldrig till några prov, men är till ovärderlig hjälp för sina ägare.

I SBKs verksamhet har dock hundar deltagit i samtliga grenar, **spår, sök, rapport och skydds**, och i **lydnadsklass** har rasen även haft framgångar. **Agility** är också en gren där cattle dog har deltagit. Inom tjänstehundsektorn har ett antal hundar med sina ägare utbildats i såväl **bevaknings- som räddningshundstjänst**. Försvaret har också utbildat ett par **amunitionssökhundar**.

2.3.2 Provverksamhet

Antal ACD med Tjh-cert 1974-2006

Bevakning	15
Räddning	3

Antal ACD med godkänt vallh.prov

Lokalprov	4
-----------	---

Antal tävlande ACD i Agility 1992-2006

Startklass Fri gren:	2
Debutant Fri gren:	7
ÖKL Fri gren:	5

2.3.3 Antal Champions

Antal ACD Champions 1974-2006

Typ av championat	Antal
Utställningschampion	62
Brukschampion	2
Lydnadschampion	11

2.3.4 Tävlingsstatistik åren 1994-2006 (visar antalet deltagande hundar)

Provtyp	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Utställning	43	46	37	37	29	26	30	31	26	28	24	43	48
Lydnad	21	13	18	21	12	12	7	7	2	6	5	7	12
Bruksprov	10	10	12	17	12	13	6	8	6	4	6	3	6
Korning Mental	9	5	2	10	13	3	4	4	2	3	4	7	6
Korning Exteriör	4	8	7	1	8	1	5	1	2	1	3	6	4
MUH & MH	3	14	12	6	2	14	9	17	10	5	6	21	27
Tjh-cert Bevakn.	1	0	0	2	4	1	3	2	1	0	1	0	0
Tjh-cert Räddn.	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Vallh.prov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Agility	1	1	1	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0

2.3.5 Vallning

Australian cattle dog är en av de få vallhundsraser som ännu i dag används till det den en gång var ämnad att vara. I många länder anses den vara den främsta boskapsvallaren, och i bl.a. Kanada finns det prov och tävlingar endast för cattle dog i vallning av nötboskap. En egenskap som gjort rasen särskilt uppskattad är "dess lojalitet och skyddsinstinkt". Många djurägare har vittnat om hur de blivit räddade av sin cattle dog då svårhanterlig boskap gått till anfall. Just den egenskapen är ovanlig hos andra vallhundsraser.

En cattle dog går nära djuren när den vallar och då läget är lugnt följer den efter utan att pendla åt sidorna. Den nöjer sig med att då och då gå ut åt sidorna för att kolla läget. Då något händer agerar den blixtnsabbt för att senare återgå till sin position bakom eller vid sidan av djuren. Det avgörande är att de djur som skall vallas inte stressas utan att arbetet utförs på ett ändamålsenligt sätt. Cattle doggen skall inte heller ta till mer våld än nödvändigt och den anpassar sitt agerande beroende på vilken typ av djur den vallar.

Cattle doggen är en "heeler", d.v.s. vallar genom att vid behov bita boskapen i hasen. Den biter då lågt i det ben som för tillfället uppbär djurets vikt och hukar sig sedan snabbt för att undvika den därpå följande sparken.

I Sverige har det däremot gått trögt att lansera den som vallhund. Endast 4 hundar har godkänts på vallhundsprov. Det finns dock ett antal djurägare som använder cattle doggen i dagligt arbete och har stor användning av den.

Det finns ett intresse att visa dessa hundars duglighet i vallning även i Sverige. Ett önskemål är att få fram ett anlagstest där man kan utläsa varje individs duglighet utan krav på tävlingsinriktning. Under år 2006 startade samarbetet med andra rasklubbar för framtagande av bl.a. officiellt anlagsprov.

Tappar man bort vad de här hundarna en gång var framavlade för, så försvinner antagligen deras duglighet i annat arbete också.

2.4 EXTERIÖR

2.4.1 Helhetsintryck

Enligt standard: ”Helhetsintrycket skall vara en kraftig, kompakt, symmetrisk byggd vallhund med förmåga och vilja att utföra sin speciella uppgift, hur mödosam den än må vara. Dess kombination av massa, kraft, harmonisk byggnad och hård muskelkondition skall ge intryck av stor rörlighet, styrka och uthållighet. Varje tendens till överdriven tyngd och fetma eller spinkighet är ett allvarligt fel.”

2.4.2 Detaljer

Det unika svenska ordet **lagom** passar bra som beskrivning av en cattle dogs exteriör. Den är lagom stor, 43-48 cm för tik och 46-51 cm för hanhund, lagom tung 15-25 kg. Kroppens proportioner gällande höjd / längdförhållande skall vara 9 /10. Den dubbla pälsen är mycket lättskött. Det kraftiga huvudet, skall vara i harmoni med hundens övriga proportioner, ha medelstora, upprättstående öron, medelstora, ovala, mörka ögon och ha svart nos, kraftiga käkar med starka tänder och saxbett. Den skall ha medellång, kraftig hals och stark rygg och en lagom lång svans med riklig borst. Benstommen skall vara stark med kraftiga, parallella, välvinklade ben, och ha runda, hårt knutna tassar med starka trampdynor. Rörelserna skall vara fria och outtröttliga. . Med andra ord en idealisk exteriör. Färgen kan vara blå- eller rödspräcklig med eller utan andra tecken

Hundarna i Sverige är, liksom i övriga världen, av varierande exteriör kvalitet. Typen är inte enhetlig. Storleken är ojämn. Rörelserna är ibland ofria och stiltiga. Pälskvaliteten är skiftande. En del hundar har för litet eller saknar underull, andra har för liten mängd av hårdare stickelhår. Färgen överensstämmer inte alltid med vad som sägs i standarden.

Tandförluster och bettfel förekommer också.

Blå tik med tan-tecken och svarta tecken på huvudet.
Korrekt typ med bra muskulös kropp.

Röd hane utan tecken,
Korrekt kroppsbyggnad
med goda vinklar.

2.5 HÄLSA - OHÄLSA

Australian Cattle Dog är i förhållande till många andra raser en frisk ras, med en medelålder av 11-13 år i hemlandet och USA. Ingen undersökning gällande medelålder för rasen är gjord i Sverige.

Vår svenska avel bygger till största delen på importerade hundar, därför redovisas även de uppgifter som finns tillgängliga i officiella register utomlands.

2.5.1 Höfter

Höftledsdysplasi:

Röntgen av höftleder har genomförts, alltsedan de första hundarna importerades från Australien, speciellt då det gäller avelsdjuren. Under en längre tid har kravet varit fria höftleder för avelsdjur i Sverige.

Fr.o.m. år 2004 fattades beslut att frångå kravet på fria höftleder och införa känd HD-status för avel, detta p.g.a. den lilla populationen med fokus även på andra problem.

I de undantagsfall hundar med grad C kan komma att användas i avel, bör dessa endast paras med hundar som har grad A eller B. Det är aldrig försvarbart att avla på grava dysplaster, grad D eller E.

Höftledsstatistik för ACD (därav importer)										
Födda år	Ant. röntg.	Utan anm.	Grad 1	Grad 2	Grad 3	Grad A	Grad B	Grad C	Grad D	Grad E
1973	1 (1)	1 (1)								
1974	1 (1)	1 (1)								
1975	4	3	1							
1976	2 (1)	2 (1)								
1978	2	1	1							
1980	3	3								
1981	4 (3)	4 (3)								
1982	9	9								
1983	2 (1)	2 (1)								
1984	19	18	1							
1985	11 (1)	11 (1)								
1986	16 (1)	15 (1)	1							
1987	24 (5)	23 (5)	1							
1988	7	6	1							
1989	33 (2)	31 (1)	2 (1)							
1990	18 (2)	13 (2)	4	1						
1991	33 (5)	27 (4)	2 (1)	2	1	1				
1992	16 (2)	16 (2)								
1993	8	8								
1994	24	22	2							
1995	21 (2)	17	2	1 (1)				1 (1)		
1996	25 (1)	18	3	1	2		1 (1)			
1997	6	4	1				1			
1998	17 (2)	9 (1)	1			5		1		1 (1)
1999	13					7	3	2	1	
2000	14 (2)					4 (1)	3	3 (1)	3	1
2001	9 (1)					2 (1)	4	1	2	
2002	10 (3)					3 (2)	1	4 (1)	2	
2003	13 (6)					6 (2)	4 (2)	2 (2)	1	
2004	11 (3)					3 (1)	4 (1)	4 (1)		
2005	18 (1)					6	9 (1)	3		
Summa	391 (46)	264 (24)	23 (2)	5 (1)	3	37 (7)	30 (5)	21 (6)	9	2 (1)

OBS Siffrorna ovan är inte antalet hundar utan antalet röntgentillfällen. Hundar som är ”omröntgade” förekommer alltså flera gånger.

I hemlandet Australien finns inga krav gällande höftledsstatus för avel och endast ett fåtal uppfödare kontrollerar sina avelsdjur. Ingen uppföljning av hela kullar förekommer. Ej heller något officiellt register.

Avläsningssystemet är det samma som för engelska hundar, se nedan. OFA-registret i USA registrerar HD-resultat och kanadensiska hundar kan också registreras där.

En väsentlig skillnad från det svenska systemet är att man tar hänsyn till ras, kön och ålder.

Man utvärderar ungefär 9 olika delar av höftleden, 7 olika klassifikationer finns, 3 veterinärer avläser och resultatet blir det som är i majoritet om skillnad finns.

Jämförelse (ungefärlig) mellan olika avläsningssystem.

OFA USA/Kanada	BVA UK/Australien	SD Tyskland	Tidig. i Sverige	FCI Norden	FCI övr. Europa
E=excellent	0-4 (no > 3/hip)	Normal	UA	A	A-1
G=Good	5-10 (no > 6/hip)	Normal	UA	A-B	A-2
F=Fair	11-18	Normal	UA	B	B-1
B=Borderline	19-25	Fast Normal	UA - 1	B - C	B-2
M=Mild	26-35	Noch Zugelassen	1	C	C
Mod=moderate	36-50	Mittlere	2-3	D	D
S=Severe	51-106	Schwere	4	E	E

Det förekommer hundar som avlästs med resultat OFA-Good och som vid ny avläsning i Sverige och även i andra europeiska länder blivit klassade med resultatet C. En rekommendation är att vid ev. import av vuxen hund eller av sperma få röntgenbilder avlästa i Sverige, innan import görs. Detta för att i möjligaste mån erhålla en rättvisande uppföljning.

Statistik för antal registrerade ACD de senaste 10 åren i OFA-registret, USA&Kanada:

E=Exelent	G=Good	F=Fair	B= Borderline	M=Mild	Mod=Moderate	S=Severe
49	606	221	3 (1 unilateralt)	9 (4 unilateralt, 3 vä 1 hö)	2	0

I övriga Europa har man under den tid rasen förekommit där, använt såväl fria som HD-belastade avelsdjur. Företrädesvis har endast C-hundar använts med undantag av Finland där även D-hundar använts.

Genom kennelklubbarna i de nordiska länderna kan man numera få tillgång till hälsouppgifter ex. HD,AD och ögonresultat.

2.5.2 Armbågar

Armbågsdysplasi - ADförekommer men i mycket liten omfattning

Armbågsstatistik ACD					
Födda år	Antal röntg.	Artros ua	Artros lindr.	Artros måttl.	Artros kraft.
1986	1	1			
1987	2	2			
1991	4	3	1		
1992	1	1			
1993	1	1			
1994	5	4	1		
1995	8	5	3		
1996	4	4			
1997	3	3			
1998	13	13			
1999	7	6		1	
2000	9	9			
2001	8	8			
2002	9	8			1
2003	10	10			
2004	8	7	1		
2005	2	2			
Summa	95	87	6	1	1

OFA-reg.armb.under 10 år			
Antal	Normal	Grad 1	Grad 2
230	221	7	2

2.5.3 Ögon

Rasen har officiell registrering av ögonundersökningar i Sverige. T.o.m. år 2006 har 95 hundar ögonlysts i Sverige. Ett frivilligt avelskrav för valphänvisning, ögonlysning innan parning, har på senare år till stor del anammats av uppfödarna. På senare år har rasen visats vara drabbad av ögonsjukdomen PRA (Progressiv Retinal Atrofi), en recessivt nedärvbar ögonsjukdom som leder till blindhet. Den form som är den vanligaste hos Au. Cattle Dog är prcd- (progressiv rod cone degeneration) PRA, den uppträder i högre ålder, 5-8 år. Fram till år 2000 har den enda diagnostiska möjligheten att upptäcka sjukdomen i tidig ålder varit ERG (electro retino grafi), en avancerad och därför kostsam undersökningsmetod som för Sveriges del endast utförts på SLU i Uppsala. Med ERG har man endast kunnat diagnostiserat hundar som har eller kommer att utveckla PRA. Genom ögonlysning och ERG har två kända fall registrerats i Sverige. Ögonlysning är också ett diagnostiskt hjälpmedel för att upptäcka andra ögon-sjukdomar, men gällande PRA är ögonlysning inte tillräckligt p.g.a. att sjukdomen oftast uppträder i sen ålder.

Efter år 2000 har det funnits tillgång till s.k. markörtest. Ett blodprov, ej att förväxlas med gentest, genom vilket man med stor säkerhet kunnat fastställa om en hund har PRA, är anlagsbärare eller helt fri från sjukdomen.

Företaget Optigen, som är knutet till Cornell University, USA, har meddelat att man funnit genen som orsakar den obotliga ögonsjukdomen prcd-PRA. Det innebär att det nu är möjligt att få sin hund fastställd som normal, anlagsbärare eller sjuk. Mer information går att hitta på www.optigen.com

prcd PRA DNA-testade ACD t.o.m. 2006			
Antal	Pattern A	Pattern B	Pattern C
1548	589	692	267

Information om SKK:s Remiss DNA-test prcd-PRA

SKK har beslutat om central registrering av DNA-analys avseende prcd-PRA för bl. a. australian cattledog. För att resultatet ska registreras i SKK:s veterinärdatas databas krävs att SKK:s remiss används. Observera att SKK:s remiss inte ersätter OptiGens (www.optigen.com, "Order test"), som måste fyllas i och skickas med blodprovet. Mer information finns på SKK:s hemsida www.skk.se där också remissen finns.

Den centrala registreringen för Australian cattledog påverkar inte gällande bestämmelser för registrering av valpkull. Att i avel använda affekterad (C) hund, dvs hund som har eller kommer att utveckla PRA, är dock alltid ett brott mot SKKs Grundregler. Att para två anlagsbärare är inte heller förenligt med god etik, då affekterad(C) avkomma kan produceras.

Rasklubbens rekommendation att samtliga avelsdjur har känd status gällande prcd PRA före avel.

Före den av SKK införda centrala registreringen har rasklubben fört statistik på tidigare inrapporterade testresultat.

Katarakt: Förekommer i rasen och då i de flesta fall som icke ärftlig och övrig partiell.

Ögonstatistik ACD i Sverige						
Födda år	Antal unders.	Utan anm.	Katarakt ÖP	Katarakt BP	PRA generell	ERG ua
1976	1		1			
1980	1	1				
1984	2	2				
1986	1	1				
1987	2	2				
1989	5	5				
1990	1				1	
1991	8	6	1		1	
1992	5	4				1
1994	5	4				1
1995	7	4	1	1		1
1996	6	6				
1997	1	1				
1998	7	6				1
1999	8	7				1
2000	3	2	1			
2001	2	2				
2002	4	4				
2003	2	2				
2004	3	3				
2005	12	12				
2006	12	12				
Summa	98	86	4	1	2	5

2.5.4 Hörsel

Det förekommer dövhet i rasen hos hundar av båda färgvarianterna. S.k. BAER-test för att kontrollera hörseln utnyttjas i såväl i hemlandet Australien som i övriga världen.

Det enda officiella register som står till buds är OFA (Orthopedic Foundation for Animals)-registret i USA.. Enligt detta har följande registrerats under den senaste 10-årsperioden:

Fullt hörande: 94,0 %
Abnorma: 6,0 %

Att notera är den frivillighet som råder beträffande registrering av resultaten i OFA-registret vilket inte ger en reell uppfattning av vare sig det totala antalet testade, antalet hörande eller döva.

I Sverige har bl.a. tillgången till testutrustning begränsat antalet testade hundar. Sedan några år finns möjlighet att utföra BAER-test på 5 ställen, Djursjukhuset Albano tel. 08-505 304 00, Regiondjursjukhuset Strömsholm tel. 0220-458 00, Blå Stjärnans Djursjukhus i Göteborg tel. 031-65 35 00, Kalmar Djursjukhus tel. 0480-270 50 samt Regiondjursjukhuset i Helsingborg 042-16 80 00.. Kopior av undersökningsresultaten förvaras på respektive klinik och ett officiellt register saknas. Rasklubben uppmanar hundägare/uppfödare att inlämna resultatkopior till registeransvarig i rasklubben. Någon helt tillförlitlig statistik finns f.n. ej. Ca 90 hundar är undersökta. Av dessa har 4 konstaterats döva och 7 unilateralt hörande. Klubben kommer att kontakta de kliniker som utför BAER-test för att få tillgång till testresultaten.

2.6 KRAV FÖR VALPHÄNVISNING

Krav för att erhålla valphänvisning via rasklubben
Fastställda på rasklubbens årsmöte 10 mars 2007

Uppfödarkrav:

Uppfödaren ska vara medlem i Svenska Australian Cattle Dog Klubben, bosatt i Sverige och följa SKK:s gällande grundregler och hälsoprogram.

Föräldradjuren ska uppfylla följande:

Hälsa: Höftleder
Känd status genom röntgen, utförd tidigast vid 12 månaders ålder, dock ej sämre än grad C eller motsvarande för utländska hundar.
Hundar med pålagringar eller andra skelettförändringar ska ej användas i avel.

Ögon

Känd status gällande prcd PRA genom DNA-test,
alternativt obligatorisk fri eller anlagsbärare genom DNA-testade föräldrar.
Parning med anlagsbärare (B) får endast göras med fri hund (A).
Sjuka djur (C) får ej användas i avel.
Utöver ovanstående ska ögonlysning genomföras före första parning.

Exteriör: Lägst ett 2:a pris i öppen- eller bruks/jaktklass på officiell utställning
alternativt godkänd i korningens exteriördel av för rasen godkänd beskrivare /
domare.

Mental: Genomförd MH för hundar födda **efter** 2000-01-01.

Undantag: Utländska avelsdjur bosatta utomlands, importerad dräktig tik samt spermaimport som tillför nytt blod medges undantag från de exteriöra kraven och kravet på genomförd MH.

3 MÅLSÄTTNING

3.1 POPULATION

Förslag till åtgärder för en positiv utveckling av rasen i Sverige är baserade på fakta att rasen i en övergripande framtid troligen inte kommer att innefatta en explosion av nya individer utan även i fortsättningen kommer att utvecklas i långsam takt med inflytande från andra länders avel. Ett ökat samarbete med andra länders rasklubbar är av stor vikt i kommande RAS-arbete. Inavelsfrekvensen bör hållas på en låg nivå, helst under 2,5 % (beräknat över 5 generationer) och högst 6,25%, och hänsyn tagas till de problem som finns i rasen.

3.2 EGENSKAPER OCH MENTALITET

- Verka för större förståelse och väcka intresse för rasens specifika egenskaper och arbetskapacitet, bl.a. genom att utforma en ny informationsbroschyr.
- Verka för att fler hundar kommer till MH och mentaltester genom att uppmana uppfödare att testa hela kullar så långt det är möjligt.
- Kontinuerlig uppföljning av MH-diagram och skapande av en rasprofil då tillräckligt underlag finns.

3.3 FUNKTION

- Verka för att göra cattle dogen mer attraktiv som arbetande hund genom information, kurser och träningsträffar.
- Medverka till att fler hundar utbildas inom SBKs verksamhetsgrenar genom upplysning till valpköpare.
- Medverka till att någon form av vallanlagstest utformas för att därigenom kontrollera att rasen ursprungliga egenskaper inte går förlorade.

3.4 EXTERIÖR

- Genom granskning av hundar på utställningar och exteriörbeskrivningar följa utvecklingen och påtala oönskade avvikelser av hundarnas exteriör.
- Genom medverkan vid domarkonferenser kunna peka på utvecklingen (både positivt och negativt) inom rasen och därigenom få domarna att uppmärksamma detta i sin bedömning.
- Genom att anordna fler officiella exteriörbeskrivningar få fler hundar beskrivna .

3.5 HÄLSA – OHÄLSA

- Utforma en hälsoenkät för att förutom icke redan kända fysiska och psykiska problem även kartlägga hundarnas medelålder samt hundarnas hållning till människor och andra djurarter.
- Uppmana uppfödare att endast i undantagsfall använda hundar i avel med grad C på höfterna.
- Uppmana uppfödare att ta del av information och att inte föda upp hundar som kan utveckla ögonsjukdomen PRA.
- Uppmana uppfödare och ägare att rapportera in samtliga hörselresultat till registeransvarig i rasklubben.

MÅLSÄTTNING UNDER NÄRMASTE 5-ÅRS PERIOD

- Utvärdering av hälsoenkät
- Utformande av nytt raskompendium
- Återkommande uppfödartäffar
- Uppföljning av HD, PRA, Dövhet
- Uppföljning av avkomma till HD-beslastade föräldrar
- Uppföljning av MH
- Uppföljning av tidigare satta mål.

MÅLSÄTTNING PÅ LÅNG SIKT

Att med utgångspunkt för ovan nämnda mer kortsiktliga mål,

- Eftersträva fortsatt låg inavelsgrad
- lägre antal HD-belastade och PRA-belastade hundar
- övervaka ev. nytillkomna fysiska och psykiska avvikelser, försöka eliminera dessa så att hundarna väl passar in i ett modernt samhälle samtidigt som de bibehåller rasspecifika arbeteegenskaper och exteriör.

4 SLUTKOMMENTAR

De här Rasspecifika Avels-Strategierna (handlingsplan för aveln) för Australian Cattle Dog skall ses som ett levande dokument, som hjälp och vägledning för avelsansvariga. Meningen är att ändringar och tillägg skall göras då så erfordras. Det är också av största vikt att förankra strategierna hos i första hand uppfödarna, men även hos vanliga hundägare. Viktigt är också att främja samarbetet utanför landets gränser, i första hand med Australien, rasens ursprungsland, och resten av världen.

Vi har en unik ras att ta ansvar för och förvalta åt kommande generationer. Det är en härlig hund för rätt person, men kommer aldrig att bli en ras som passar alla. För att nå ett bra resultat krävs det att uppfödarna har god kunskap om rasen och förståelse för vikten av att samarbeta. Genom regelbundna uppfödarräffar, där vi delger varandra våra erfarenheter och tar del av information om rasen och avelsarbetet i andra länder, kan vi skapa en god grund för framtiden.

